

DZIENNIK SUWAŃSKI

Redakcja i Administracja: ul. Kościuszki 11

SUWAŃKI

TELEFON Nr. 68

KASZUBSKIE GIERKOWE P. K. O. Nr 1007.

„Polska w okopach“ Prasa niemiecka o sukcesach polskich

BERLIN, 9.9. „Deutsche Tageszeitung“ w artykule pod tytułem „Polska w okopach“ dowodzi, że polityka niemiecka dała się widać na lep polityki francuskiej.
Zaledwie delegat niemiecki opuszczył komisję reorganizacyjną Briand zaczął przygotowywać półstałe miejsca dla Polski oraz równocześnie wprowadzenie Polski z Niemcami do Rady Ligi. Polska może być zadowolona z przebiegu wypadków.

O powrót Cyryla do Rosji

Zabiegaj tajemniczej delegacji ukraińskiej
BERLIN, 9.9. — Tel. wł. — Dowiadujemy się, że Cyryl, przybył podobno z Ukrainy sowieckiej deputacją, złożoną z 12 delegatów organizacyjno-ukraińskich. Oświadczyła ona, że lud Ukrainy czeka tylko na hasło, aby ruszyć na władzę bolszewicką i przywrócić monarchię. Deputacja prosiła Cyryla o powrót do Rosji.

Angielska flota wojenna na Bałtyku w odwiedzinach w Gdyni

GDANSK, 9.9. Z końcem września przybędzie na morze Bałtyckie kilka okrętów angielskiej floty wojennej, celem odbycia ćwiczeń. Okrety angielskie odwiedzą następnie szereg portów bałtyckich, m. in. Gdynię.

Na „zwarjowanym polskim podwórku“

burzliwy zjazd monarchistów w Częstochowie
Socjaliści rozpedzili kongres, a policja pochód po uchwale uznającej rząd prof. Bartla za rząd króla Batorego!...

Z Częstochowy telefonuje nasz korespondent: Odbił się tu wczoraj kongres monarchistycznej partii włościańskiej, stworzonej przez b. członka partii „Wyzwolenie“, posła sejmowego Cwiakowskiego. Zjechało około 700 delegatów z różnych stron kraju. Przewodniczył obradom książę Drucki-Lubecki, a na sali obecni byli między innymi: gen Raszewski, prof. Parczewski, marszałek Niemcewicz, redaktor „Słowa“

Bankier -- patriota

ALBERT LOEWENSTEIN, który udzielił Belgii pożyczki bezprocentowej 50 milj. dolarów, aby nie sprzedawała Niemcom Eupen i Malpa.

Niemcy od środy znów w rodzinie ludów

POLSKA W TEORNI MA MOŻNOŚĆ UBIEGANIA SIĘ O MIEJSCE W RADZIE LIGI — W PRAKTYCE 17 PAŃSTW GERMANOFILSKICH MOŻE JĄ ODSUNĄĆ OD STERU POLITYKI ŚWIATA

RADA LIGI NARODÓW

Scialoja (Włochy), Briand (Francja), Benesz (Czechosłowacja), Chamberlain (Anglia), Unden (Szwecja) i Ishi (Japonia).

GENEWA, 9.9. — Tel. wł. — Dziś rozegrał się akt przełomowy w dziejach Ligi Narodów. Przyjęte zostały Niemcy ze stałym miejscem w Radzie, ale jednocześnie i jednogłośnie Zgromadzenie stworzyło trzy nowe miejsca półstałe.
Ścisłe związanie tych dwóch spraw było w przeddzień tematem ostrych kurytarzowych dyskusyj, obawiano się gwałtownej opozycji ze strony Norwegii, Szwecji, Holandii. Spaliło to jednak na panewce.
Mówiąc o rezultacie dnia, — Briand powiedział mi dziś: — Główny cel polityki franko-polskiej: jednoczesność głosowania w sprawie Niemiec i Polski, został w całej pełni osiągnięty.

Oczywiście nie czas jeszcze na spuszczenie kurtyny. Po stworzeniu trzech nowych foteli nastąpiła głosowania za kandydat: ml. Wystarczy 17 głosów, by Polska przepadła. O te siedemnaście głosów starają się usilnie na sił wrogowie. Watpiliwe bardzo, by się im to udało.

KORAB-KUCHARSKI

DELEGAT POLSKI MIN. SOKAL

(w palcie w czarnym kapeluszu) w otoczeniu dziennikarzy.

GENEWA, 9.9. — Tel. wł. — Historyczna sesja Zgromadzenia Ligi Narodów rozpoczęła się od referatu prezesa komisji prawniczej Moty w sprawie przyjęcia Niemiec do Ligi, przyznania im stałego miejsca w Radzie i powiększenia liczby miejsc niestałych.
Przeciwko temu ostatniemu punktowi przemawiali przedstawiciele: Holandii Laudon, Norwegii Nansen i Szwecji Unden. W jawnym głosowaniu jedno-

głośnie uchwalono przyjęcie Niemiec.

W drugim głosowaniu rozstrzygnięto łącznie sprawę stałego miejsca dla Niemiec i powiększenia miejsc niestałych. Nansen chciał ponownie zabrać głos, ale cofnął się po krótkiej rozmowie z Chamberlainem i Ninczajem i sam oddał głos za przyjęciem wniosku.

Lord Cecil w tym momencie zbliżył się do Brianda i długo ścisnął mu rękę. Na sali długotrwałe oklaski.

POLSKA WEJDZIE DO RADY w przyszły czwartek

GENEWA, 9.9. Wybory członków niestałych do Rady Ligi Narodów odbędzie się, jak to zostało wczoraj wieczorem ostatecznie ustalone, w czwartek 16 września.

Starostwo delegacji polskiej, która zwała stanowczo z dotychczasową tradycją biernego podporządkowania się autorytetowi i przystosowywania się do życzeń zaprzyjaźnionych państw, jest nieugięta.

Konsternacja wśród Niemców Nadrabiają miną ROZPUSZCZAJĄC PLOTKI

GENEWA 9.9. W delegacji niemieckiej panuje konsternacja. Ostatnia stawka Niemców na oddzielne rozważanie sprawy przyjęcia Niemiec i sprawy miejsc niestałych przepadła. Niemcy rozpuszczają tendencyjne pogłoski, jakoby przed wy-

większenia liczby miejsc niestałych. Przeciwno temu ostatniemu punktowi przemawiali przedstawiciele: Holandii Laudon, Norwegii Nansen i Szwecji Unden. W jawnym głosowaniu jedno-

Sytuacja ta jest właściwie oceniana przez wielkie mocarstwa, również i przez Niemcy, i należy przewidywać, że sprawa udziału Polsce miejsca półstałego nie będzie narazona na żadne niespodzianki.

Piękne hasła tylko na eksport 10-godzinny dzień pracy na Białorusi sowieckiej

MOSKWA 9.9. Pismo mińskie „Zwiewda“ donosi, że białoruski instytut rolniczy w Mińsku zaprowadził w swoich przedsiębiorstwach 10-godzinny dzień pracy dla robotników.

Kapitulacja górników angielskich Pośrednicząca akcja rządu uwleńczona powodzeniem

LONDYN, 9.9. Na konferencji z Churchillem przedstawiciele strajkujących górników ujawnili skłonność do poczynienia poważnych ustępstw. Wynik posiedzenia oceniany jest przez sfery rządowe optymistycznie.
LONDYN, 9.9. Churchill wystosował do syndykatu właścicieli kopalni pismo z propozycją zawarcia układu ogólnonarodowego, któryby regulował zarobki i warunki pracy, lecz pozostawiał syndykatom okręgowym całkowitą swobodę w prowadzeniu rokowań nad szczegółami warunków pracy w kopalniach.
LONDYN, 8.9. Właściciele kopalni niektórych okręgów, nie czekając na wyniki rokowań ze strajkującymi górnikami, postanowili przystąpić do otwarcia kopalni w najbliższej przyszłości.

Fabryka okupowana przez robotnice 600 kobiet zamkniętych w murach fabrycznych GŁODUJE

LWÓW, 9.9. Państwowa fabryka tytoniu w Winnikach pod Lwowem wymusiła pracę robotnicom w związku z redukcją. Niezadowolone z tego robotnice w liczbie 600 zajęły wczoraj całą fabrykę, nie opuszczając jej dotychczas.

Zwrócono się telefonicznie do dyrektora fabryki, bawiącego na urlopie w Warszawie, a Napiór-kowskiego.

GIEŁDA

WARSAWA, 9. IX. Na rynku walutowym w dalszym ciągu spokój.
Bank Polski nieco obniżył cenę dolarów gotówkowych: płaci za nie o 1 gr. taniej t. j. 8.94, a za banknoty 1-dolarowe — tylko 8.93. Czechy — bez zmiany po 8.98.
ZURYCH, 9.9. Zamknięcie. Paryż 14.92.5, Londyn 25.13, Nowy Jork 5.17.5, Warszawa 14.30, Włochy 14.50, Hiszpania 78.50, Holandia 207.50, Berlin 123.25.
PRYWATNE NOTOWANIA POLUDNIOWE
Metale
Rubel złoty 4.85, Dolar złoty 8.98, Funct ang. złoty 43.75, Dolar srebrny 8.52, Rubel srebrny 3.04, Srebrny bilon rosyjski 1.42.
Dewizy
Berlin 2.14, Belgia (za 100) 26.00, Holandia (za 100) 361.90, Londyn (za 1) 43.82, Paryż (za 100) 26.60, Praga (za 100) 26.72, Szwajcaria (za 100) 174.47, Wiedeń (za 100) 127.35, Sztokholm (za 100) 241.40, Włochy (za 100) 33.10, Czerwoniec 40.50.

DZIS W RADIO

WARSAWA. (Długość fali 490 mtr.). Godz. 15. Komunikat gospodarczy. Godz. 17. Kwadrans harcerski. Godz. 17.30. Odczyt z cyklu „Najnowsza historia Polski“ wygłosi p. H. Mościcki. G. 18. Odczyt p. t. „Niewdzialne środki odżywcze“ dr. Aleksandra Frumhmana. Godz. 18.30. Program dla dzieci. Godz. 19.25. Komunikat rolniczy. Godz. 19.40. Rozmaitości. Godz. 20.30. Koncert kameralny. W programie: Mozart i Beethoven.
BERLIN. (Długość fali 504 mtr.). Godz. 16.30. Koncert orkiestry detel. Godz. 20. „Hirgenja z Taurysa“, muz. Giucka. Godz. 22.30. Muzyka taneczna. PRAGA. (Długość fali 594 mtr.). Godz. 19. Koncert mekki czeskiej orkiestry. Godz. 20. Koncert chóru Foerster (pieśni popularne). RZYM. (Długość fali 425 mtr.). Godz. 17.30. Jazz-Band. Godz. 21.25. Koncert muzyki lekkiej. WIEN. (Długość fali 531 mtr.). Godz. 11. Poranek muzyczny. Godz. 16.15. Koncert popołudniowy. Godz. 19.30. „Piet zaccarowany“, opera Mozarta.
WROCLAW. (Długość fali 418 mtr.). Godz. 16.30. Koncert muzyczny węgierski. Godz. 20.25. Koncert.

MARSZAŁEK TRAMPCZYŃSKI porzuca politykę i wraca do advokatury

WARSAWA, 9. IX. Do Poznania przybył w powrocie z Karlsbadu, gdzie bawił w celach kuracyjnych marszałek Senatu, Trampczyński.
Po jego powrocie rozeszły się w kręgach politycznych pogłoski, jakoby marszałek Trampczyński zamierzał w najbliższej przyszłości zrezygnować ze swego stanowiska w Senacie, porzucić politykę i osiaść na stałe w Poznaniu, gdzie otworzył kancelarię adwokacką.

Pułk. Wieniawa we Lwowie Dowódcą 14-go pułku ułanów

WARSAWA, 9. IX. Pułkownik sztabu gen. Bolesław Wieniawa Długoszowski, długoletni adiutant Marszałka Piłsudskiego, obejmie w najbliższym czasie dowództwo 14-go pułku ułanów, konsystującego we Lwowie.

Fabryka okupowana przez robotnice 600 kobiet zamkniętych w murach fabrycznych GŁODUJE

Robotnice zamknięte w fabryce głodują

Za wcześnie mówić o podwyżce taryfy kolejowej

WARSAWA, 9. IX. Ministerstwo kolei wyjaśnia nam, że wiadomość o 7 procentowej podwyżce biletów kolejowych jest przedwczesna. Władze kolejowe ażeby podoląć konieczności eksportowej, muszą usprawnić linie kolejowe północne, przebudować parę węzłów kolejowych i powiększyć tabor towarowy. O ile skarb państwa udzieli na te inwestycje pokrycia, lub ministerstwo kolei uda się zaciągnąć pożyczkę, podwyżka taryf okaże się zbędną.

Nowa kaźń Polaka na Białorusi

MOSKWA 9.9. Sąd najwyższy Białorusi sowieckiej za- twierdził wyrok śmierci wydany przez sowiecki sąd okręgowy w Mińsku w sprawie Kuczyńskiego, oskarżonego o szpiegostwo. Wyrok wykonano.

12 800 mtr. ponad ziemią

Lotnik francuski Callico na aeroplanie z motorem o sile 450 koni osiągnął rekord wysokości — 12,800 metrów.

Siacz elewatorów zbożowych

Wielka organizacja społeczna oparta o bank rządowy
WARSZAWA, 9. IX. Sprawa budowy elewatorów zbożowych staje się obecnie szczególnie troską rządu. Na szeregu narad ustalono projekt utworzenia wielkiego konsorcjum, do którego wchodziłyby państwo, związki komunalne, spółdzielnie, organizacje rolnicze oraz handlarze zboża. Organizacja ta, oparta o bank gospodarstwa krajowego oraz o bank rolny miałyby wybudować sieć elewatorów zbożowych dla celów magazynowania rezerwy zbożowej. Elewatory zbożowe byłyby dwu typów: małe bez urządzeń do czyszczenia zboża, drewniane, objętości 200 wag. urządzone w okolicach rolniczych, zwłaszcza na kresach wschodnich, oraz wielkie elewatory o pojemności 1000 wagonów budowane w wielkich ośrodkach konsumpcyjnych i posiadające urządzenia do czyszczenia i sortowania ziarna. W razie nadmiaru zboża, zbędnego dla konsumcji wewnętrznej i za siewu elewatory te byłyby magazynami eksportowymi.

Koleje lepiej pracują, niż kopalnie

Zagłębie Dąbrowskie i Śląsk dostarczyły o 85.000 tonn węgla mniej, niż zadeklarowały
WARSZAWA, 9. IX. Ministerstwo kolei komunikacji: Kopalnie zagłębia Dąbrowskiego i Górnosląskiego nie tylko nie dotrzymały zobowiązań wobec przemysłu wewnątrz kraju,

Jak bożak dawnych Rzymian

minister reform rolnych ma dwie twarze — dwie polityki agrarne

Minister reform rolnych p. Stanisław Wygodzki interesującą przemówienie w Iwowskim urządzie ziemskim. Stwierdzając, że Polska składa się z dzielnic o różnej strukturze socjalnej i gospodarczej, min.

Staniewicz zakończył: — Jako minister reform rolnych, mam Janusowe oblicze; bardziej umiarkowane, zwrocone twarzą na zachód i bardziej radykalne zwrocone na wschód. Zwłaszcza na wschodnich rubieżach państwa powinno być aktywne w dziedzinie polityki agrarnej. Tutaj bowiem kwestia rolna nie jest tylko zagadnieniem socjalnym i gospodarczym, lecz również i politycznym. To też dlatego przedewszystkiem pragmatykiem skoncentrować swą działalność na Kresach wschodnich, uważam bowiem, że zamożne zadowolone włościanstwo na wschodzie będzie najlepszym walnym obrońcą, broniącym Polskę, a wraz z nią i całą Europę zachodnią od hasła głoszonych z Kremlu.

Uchwały F. I. D. A. C.

Dziś ostatni dzień pobytu w Warszawie i wyjazd do Krakowa

WARSZAWA, 9. IX. Kończący swe obrady w Warszawie kongres F.I.D.A.C.-u postanowił zwrócić się do każdego narodu, którego przedstawiciele należą do F.I.D.A.C.-u, by w składzie swej delegacji do Ligi Narodów wysłały także przedstawiciela b. kombatanów. Prócz opublikowanych już rezolucyj komisji kongresowych na szczególniejszą uwagę zasługują wniosek delegacji polskiej w sprawie traktatu niemiecko-sowieckiego, sprzecznego z duchem paktu Ligi Narodów, do której Rady Niemcy obecnie wchodzi. Kongres F. I. D. A. C.-u postanowił zwrócić się do państw sprzymierzonych, aby zażądały od Niemiec koniecznych w tej sprawie wyjaśnień i aby wyjaśnienia te zostały podane do wiadomości publicznej. Od głosowania nad tym wnioskiem wstrzymali się delegaci amerykańscy ze względu na to,

Ameryka, nie należąc do Ligi Narodów, nie jest zainteresowana bezpośrednio tą sprawą. Wczoraj w południe warszawskie związki b. wojskowych podejmowały śniadaniem w hotelu Europejskim członków kongresu. Następnie odbywało się zwiedzanie miasta i Wilanowa. Wczoraj poszczególne ambasady i poselstwa podejmowały delegację swoich państw. Dziś zakończenie obrad komisyjnych i odjazd do Krakowa w godzinach popołudniowych.

Na jutrzejszym plenarnym posiedzeniu w Krakowie dokonany będzie m. in. wybór prezesa F.I.D.A.C.-u na rok następny. Na stanowisko to przewidywane są dwie kandydatury: francuska posła do parlamentu Marcellega Heraud, oraz amerykańska pułkownika Lenclay.

Coraz więcej wagonów

pod lesienną kampanią transportową

WARSZAWA, 9. IX. W ten sposób zarząd polskich kolei państwowych stara się zapobiedz brakowi wagonów w związku ze zbliżającą się kampanią jesienią i eksportem węgla za granicę.

Komunikacja z Dalekim Wschodem

Konferencja - kolejo-polsko-sowiecka
WARSZAWA, 9. IX. Między 31 sierpnia a 5 września odbywała się w Warszawie konferencja kolejowa polsko-sowiecka w sprawie ulepszenia bez pośredniej komunikacji pasażerskiej między Polską a Sowietami.

W wyniku konferencji tej postanowiono zaprowadzić między Warszawą a Moskwą codzienną komunikację bez pośrednią przez Sankt-Peterburg i Negretot.

Jednocześnie tak ułożono rozkład, aby pasażerowie, przybywający z Moskwy, mieli w War-

PODWYŻKA TARYF KOLEJOWYCH

o 7 proc.
WARSZAWA, 9. IX. Jak dotychczas, korespondencja warszawska, sprawa podwyżki taryf pasażerskich i towarowych w mieście jest zdecydowana, wynosić na 7 proc. obecnych stawek, co zdaniem tego ministerstwa nie oznacza wzmocnienia podwyżki cen towarów. Imię ministerstwa nie wydało dotąd swej opinii.

Polska szkoła handlowa w Gdańsku

z prawami w Gdańsku i w Polsce
 Małcher Szkoła w Gdańsku otwiera z początkiem października r. b. dwuletnią polską średnią szkołę handlową koedukacyjną. Absolwenci tej szkoły otrzymają świadectwo w języku polskim i niemieckim, uprawiające ich do uzyskania tytułu samych gdańskich i świadectwa handlowych szkół gdańskich tego samego typu. Do szkoły może się zgłaszać młodzież obywateli polski po ukończeniu 15-letniej szkoły powszechnej, albo 3 klas szkoły średniej ogólnokształcącej lub zdawać egzamin.

Urzednicy państwowi otrzymają zapomogi na wpisy szkolne swych dzieci

Podania składać należy do 15 b. m.
WARSZAWA, 9. IX. Ministerstwo skarbu zawiadoma urzędników państwowych, iż zapomogi na wpisy szkolne dla dzieci urzędników państwowych wydawane będą na tych samych zasadach, co w latach ubiegłych. Podania jednak składane być muszą najpóźniej do dn. 15 września r. b. Podania złożone później, nie będą brane w rachubę.

Łódź chce mundurować armię grecką

Przemysłowcy stają do przetargu na dostawę sukna
 Z Łodzi telegrafują: Grupa przemysłowców łódzkich zamierza wziąć udział w przetargu, który ogłasza greckie ministerstwo spraw wojskowych na dostawę sukna mundurowego dla armii. Przemysłowcy łódzcy mają nadzieję utrzymania się przy przetargu, ze względu na to, że łódzkie sukna wojskowe są bez konkurencji. Władze greckie zamierzają zakupić 150 tysięcy metrów sukna.

Rezygnacja prezydenta Grecji

W armii niepokoję
 LONDYN, 8.9. — Tel. wł. — Rozeszły się tu pogłoski o rezygnacji nowego prezydenta republiki greckiej Konduriotisa z powodu różnicy zdań z premierem Kondilisem. Prezydent wyjechał z Aten. Kondilis podobno nie cieszy się zbyt wielką sympatią w kręku.

Manewry sowieckie pod Kijowem

Podobno polski attaché wojskowy dostał zaproszenie na te manewry
 MOSKWA, 8.9. Prasa tutejsza podaje, iż pod Kijowem odbywają się manewry armii czerwonej: piechoty, kawalerji i marynarki lotniczej. Podobno na manewry te zaproszeni zostali przedstawiciele Polski, Lotwy, Estonji, Finlandji, Turcji, Japonji i Włoch.

Wykrycie spisku komunistycznego w Bułgarii

Aresztowano przeszło 100 osób
 SOFIA, 8.9. Policja wykryła nowy spisek organizacyjny komunistyczny. Po rewizji aresztowano przeszło 100 osób.

Pod zamkniętymi drzwiami gabinetu premiera Bartla

kolejarze ogłaszają odezwę wzywającą do katerycznej walki o poprawę bytu

WARSZAWA, 9. IX. Z niewesołą wieścią powróciła delegacja urzędników kolejowych od ministra Romockiego. Tak niewesoła, że aż zjazd przedłużył obrady o jeden dzień i postanowił szturmować jeszcze do szefa rządu.

P. premier Bartel jednakże nie przyjął delegacji, nie widząc prawdopodobnie potrzeby powtarzania tego, co w sprawie podwyżki płac oświadczył już raz delegacji wszystkich urzędników, a co w innych skła-

wach kolejowcom tłumaczył ich minister: podwyżka pensyj urzędniczych grozi inflacją, do czego rząd dopuścić w żadnym razie nie może. Urzędnicy mogą jedynie liczyć na stopniową poprawę bytu w granicach możliwości finansowych państwa.

Nieprzyjęcie delegacji przez p. premiera Bartla wywołało wśród urzędników kolejowych niezwykle poruszenie.

Jedni — w mniejszości — tłumaczyli trudną sytuację państwa i rządu, drudzy — w większości — twierdzili z gorzycą, że wobec tragicznej nędzy

sytuacji urzędniczego, już brak ludzkiej siły do trwania dalej w bezustannym poświęceniu i samozaparcu.

Odnówienie audjencji przez premiera Bartla uznał zjazd za zlekceważenie najistotniejszych interesów rzeszy pracowników kolejowych.

Walny zjazd Związku urzędników kolejowych ogłosił wobec tego urzędniczą w ostrych tonach odezwę, w której zwraca się do ogółu kolejarzy, aby nie oglądając się na przynależność związkową, więcej zwraca-

li uwagę na siebie samych, na swe żony i dzieci i aby żądali od swych związków natychmiastowego i katerycznego poparcia żądań poprawy bytu.

W ostatnim czwartym dniu zjazdu urzędników kolejowych dokonano wyboru nowego zarządu. Ukonstytuował się on jak następuje:

Prezes zarządu głównego p. Lempke (Warszawa), I-szy wiceprezes Brydacki — (prezes okr. warsz.), 2-gi wiceprezes inż. Myliński (prezes okr. poznański), sekretarz gen. Stepiński (Warszawa), sekretarze p. Michalski (Bydgoszcz), Kamiński (Wilno), skarbnik Nowakowski (Warszawa) oraz ławnicy: Michalski i p. Augustynowicz (Warszawa).

Po wyroku skazującym zamach samobójczy w sądzie

Z Katowice telegrafują: Izba kar na Rybku rozpatrywała sprawę Roberta Krzestana, oskarżonego o napad w celach rabunkowych. Krzestan po ogłoszeniu wyroku, skazującego go na rok

Niemiecki pomost do Prus Wschodnich

Demonstracyjna linja okrętowa między Świnoujściem a Królewcem

Pomiędzy Świnoujściem a Królewcem Niemcy uruchomiły specjalną komunikację morską, mającą zastąpić komunikację lądową przez korytarz polski. Komunikacja odbywa się na dwu statkach motorowych „Preussen” i „Hansestadt Danzig”, które zatrzymują się w Sopotnie i Pławie.

Pierwszy kurs statków w Prusach Wschodnich witano demonstracyjnie.

„Kiedy „Preussen” wpływał do portu królewieckiego, — pisze ko-

respondent „Vossische Zeitung” powitaly go głośniemi dźwiękami syreny, poczem okręt po okręcie, jeden za drugim, przybrał we flagi, powiewające z masztów, odpowiadały głośniemi głębokimi podzwonieniami. Był to uroczysty obraz Królewca, jako miasta portowego i było to wspomnienie uczucie, gdy słyszało się okrzyki, przemawiające do siebie, jak żyjące „stoty. Był to dzień uroczysty”.

Nie wolno w zapale eksportu węgla

stwarzać drożyzny wewnątrz kraju

Sytuacja na rynku węglowym staje się coraz bardziej krytyczną, jeśli chodzi o zaopatrzenie miast i ośrodków produkcji.

Otrzymujemy wiadomości, iż kopalnie Zagłębia Dąbrowskiego wala na zwalę dziesiątki tysięcy ton najlepszych gatunków węgla, gdyż koleje nie są w możności obsłużyć zamówionych transportów.

Norma wagonów węglowych na dzień, wyznaczona przez min. kolei dla Zagłębia Dąbrowskiego wynosi 1600 wagonów; wyciono jednak przeciętnie tylko 1230 wagonów węgla dziennie, w czym na rynek wewnętrzny 728, za granicę 502.

Dla Górnego Śląska dzienna norma wagonów węglowych oznaczona na 3.300, faktycznie jednak przekroczono tę ilość, ładując dziennie 4.324, w czym 2.964 wagonów zagranicę, 1.360 wagonów zaś na rynek krajowy.

Cyfrę tę rzucają iaskrawe światło na pokrzywdenie Zagłębia Dąbrowskiego, które większość swej produkcji przeznaczają zawsze na rynek wewnętrzny. Skutek tej polityki jest ten, iż od kilku dni Warszawa i główne miasta polskie są skazane na minimalny dowóz węgla. I dzieje się to w chwili gdy zarówno zbliżająca się zima, jak i polepsząca się koniunktura przemysłowa zwiększyła zapotrzebowanie bardzo poważnie.

Ostrzegamy przed następstwami tego stanu. Fatwo bowiem może się wytworzyć nastroj speculacyjny, który doprowadzi do dalszej zwyżki cen węgla, będącego zarówno środkiem codziennej potrzeby, jak podstawowym surowcem dla produkcji.

Spychanie winy jednej strony na drugą — przemysłowców na koleje i odwrotnie — sprawy nie rozwiąże.

SKOK DO KOWNNA

Rzut oka przez okno i cicha rozmowa z Polakami w czterech ścianach

Kowno — pardon *Kaunas* — stolica prowizoryczna, w oczekiwaniu na odebranie Wilna (!!).

Pierwsze wrażenie — wrażenie małego „gubernskawo goroda”. Ruch minimalny, niagazyny bez towaru i klientów parę głośniekich kręcących się po strasznie wybrukowanych ulicach samochodów, należących do przedstawicieli zagranicznych. Na Niemnie tylko moc traw, spławianych do morza. Aktywność buduje tu — ale za jaką cenę?!

Na ulicach słyszy się język żydowski i rosyjski na równi z litewskim. Na 100,000 mieszkańców 40 proc. — Żydów i 30 proc. imnych mniejszości. Nic więc dziwnego! Dostają się do domu polskiego.

Cicha, jakby konspiracyjna rozmowa. Gorączkowe pytania o Polskę. Twarze promieniują na kateryczne moje zaprzeczenie plotek i ploteczek, które krążą w Kownie o Polsce.

Ja teraz stawiam pytania. Na drugoletnich rządach Ch. D. tak naz. krygścionach, których przewodcy - księża litwinomani grał na strunach szowinizmu litewskiego, wzbudzając nienawiść przeciw Polsce, po wyborach, do władzy przyszedł S.D., popierany przez liczną mniejszość narodową. Pożytku mało. Więcej obietnic jak faktów dokonanych. Boją się opozycji Ch. D. i szaulisów uzbrojonych, więc, choć z mniejszym już przekonaniem, lecz za-

wsze jeszcze przed oceanem Litwy powiewają czerwona płachta, na której paru karierowiczów polityki wypisano było, bezmyślnie „Wilno”.

Szaulis! Kilkanaście tysięcy uzbrojonych, w większości wypadków bezmyślnych chłopaków, analfabetów, nastrojowo nakręconych przez księży litwinomanów, przy znikomiej liczbie ideowców, którym imponuje noszenie broni i munduru. Oni teraz prowadzą opinię publiczną. Ich przewodcy *pchaia* (!) ruch kulturalny litewski w małych miasteczkach, zarządzając przedstawienia, odczyty, biblioteki itd. Książek litewskich wogóle jeszcze mało.

Pieniądże potrzebniejsze na politykę!

Ekonomicznie przyszłość Litwy nie różowa. Oprócz gwałtownego wywozu drzewa aby podtrzymać budżet i trochę lnu litewskiego, którego wartość na rynkach światowych jest mniejsza, ze względu na kulturę ziemi, niż lnu rosyjskiego lub lotewskiego, — nic. Tranzytowo, ponieważ Polska jeszcze wkluczona, Lotwa zabiera Litwie wszystko. Import zato kwintnie. Kwintnie zeszadł tak oficjalnie, jak i przez zieloną granicę — z Polski. Niemcy narzucają się z towarami swego przemysłu. Z Polski wwozi się kontrabandą bardzo dużo, często już nawet teraz bez zmiany marki fabrycznej. Sprytni pośrednicy,

wieżenia, wydobyl z kieszeni tyżke wężenna, zaostroszoną na kciuku i podeszwał nią sobie gardło.

Często okaleczonego bandyte oddano do szpitala więziennego.

Polacy miejscowi, wciąż jeszcze źle widziani, chociaż wobec oczywistych rezultatów dotychczasowej polityki, jawnych przesładowań coraz mniej. Nawet szaulis popelniają coraz mniej wyrybków. Twardo stoją przy polskości wydziedziczeni, poważniejsi mieszcianie i szlachta szaraczkowa. Lini asymlują się łatwiej — tracąc wszelki kontakt z kulturą polską...

Polak z Polski — gość niebezpieczny. Nie trzeba nadużywać! W pociągu ku granicy spotykam eleganckiego jegomościa, z mniejszości narodowych. Rozmowa jak zwykle. Z dumą opowiada o swych grubych zarobkach w handlu tranzytem przez Litwę do Rosji (!!). Wierzy mi chce. A jednak potem uwrzyżam: Na Litwie kilo niemieckiej kokałny kosztuje 220 dolar., kiedy w Mińsku 500, w Moskwie — 1000. Granica bez rewizji. I słusze, czegoby szukano.

W. N.

KINO W JAPONII

42 miliony widzów w roku

Napisy odczytuje specjalny konferencier

Kinematograf pojawił się w Japonii w roku 1908. W Nagasaki wyświetlono pierwszy obraz, który zrobił niezwykle wrażenie.

Od tego czasu film zyskał w Japonii niezwykłą popularność. Obecnie jest tam 1.200 kinematografów, a pięć wielkich wytwórni produkuje rocznie około 500 tysięcy metrów filmów.

W ostatnim roku odwiedziło kinoteatry japońskie 42 miliony osób, zachwycając się swymi gwiazdami filmowymi, jak: Yoshiko Okada, Sumi Kusishima, Yoshi Kawata, Yuki Tsukuba itd.

W kinematografie japońskiej obowiązuje specjalny con-

ferencier. Odczytuje napisy i czyni uwagi mierzak bardzo do- wcipne.

Japończyk nie zadowolony się martwymi literami na płótnie. Z cudzoziemskich filmów naj- większym powodzeniem cieszą się amerykańskie.

Obrazy europejskie nie mają powodzenia, są bowiem na smak japoński zanadto brutalne.

Niedawno wyświetlano w To- kjo niemiecki film, przedstawia- jący polowanie na niedźwiedzie.

Obraz zrobił jaknajgorsze wra- żenie, a publiczność oburzyła się, iż myśliwi zastrzelili zwierze, karmiące swe dzieci.

W Deanville

Scena z towarzyszą londyńskiego państwo Bakem i państwo Kidman.

SPRZEDAŻ ŻONY

za 500 funtów odstępnego

Niezwykła transakcja między przyjaciółmi

W roku 1805 wyszło dopiero w Anglii prawo wzbraniające sprzedaż kobietami.

Na początku jeszcze 19 stule- cia należało na wsiach angiels- kich zżewzać 17 wieśniacy han- ce, a w miastach żonami.

Cena nie była wielka, za 10 szillingów można już było kupić

młoda, zdrowa i pracowita ko- bieta.

Zwyczaj dawnych wieków zo- stał wprowadzić zabroniony, ale tkwi on w umysłowości chłopca angielskiego.

Przed kilku właśnie dniami sęd- zia z Jorkobive sądził sprawę niezłego Toma Allana, który sprzedał żonę przyjacielowi swe- mu Ed. Phillipsowi za 500 fun- tów. Allan tłumaczył się przed sędzią ze swego postępku:

— Byliśmy oboje nieszczęśli- wi. Żona moja kochała Phillipsa, a on odpłacał jej wzajemnością. Przeprowadzanie rozwodów jest mozolne i kosztowne.

Zdecydowaliśmy się, aby po- stąpić wedle dawnego zwyczaju.

Byłem w kłopotach pienież- nych, więc gdy mi zaproponował przyjaciel 500 funtów odstępnego, zgodziłem się bez namysłu i oddałem mu swą żonę.

Pomimo tych wywodów, ska- zał sędzia męża, żonę i jej ko- chanka na sześć miesięcy wię- zienia.

PRAWDA O WALCE Dawida i Goliata

Wzrostka archeologiczna mi- woscyta w Filadelfii, pracują- cym od sierpnia miesiąca w Pa- lestynie, odkryła szereg interes- nych przedmiotów z epoki pano- wania królów nad Żydami.

Wśród znalezionych wykopa- nych przedmiotów autentyczność i zawartość w Biblii staro- żelazna.

W tym miejscu scena walki Da- wida i Goliatem znajduje się w jednym z odcyfrow- anych napisów.

Radio dla matek

Amerikanin Benjamin Fishman wynalazł radioaparat, który znaj- dzie wielkie zastosowanie w sto- sunkach rodzinnych. Pokój, w którym przebywa ma- ka, łączy się zapomocą aparatu z pokojem dziecka i w ten sposób każdy krzyk dziecka dochodzi natychmiast do uszu matki.

SZAJKA MŁODOCIANYCH BANDYTÓW KOLEJOWYCH

Arsenal złoczyńców w gąszczach nadbrzeżnych

Podczas nocnej obławy w Bu- dapeszcie napotkała policja 3-ch wyrostków ukrytych w gąsz- czach nad Dunajem.

W kryjówek ich znaleziono broń ręczną, znaczny zapas dy- namitu i przyrządy służące do rozbijania kas.

Sledztwo wykryło, iż młodzień- cy, z których najstarszy liczył lat 18 są przewodcami bandy złoczyńców, powodują wykoje- nia pociągów i rozbijają kasy skarbowe.

Młodocian' bandyci przygo- towali się do napadu na pociąg pocztowy zdążający z Budapesz- tu do Debreczyna.

Pociąg ten miały być wy- słane pieniądze na wypłatę pen- sji miesięcznych urzędnikom.

Ujęci bandyci odmówili wszel- kich zeznań i zachowują się wciąż prowokacyjnie wobec władz — twierdząc, iż do takie- go postępowania zmusza ich przysięga i bandyckie „słowo ho- noru”.

Ochrona oczu

W ostatnich czasach tenisistki angielskie zaczęły używać zgrabnych czape- czek azurowych z daszkami, zabezpieczającymi oczy od promieni słońca.

Mord w Zakopanem

na tle porachunków rodzinnych między góralami

Na posterunek policji w Zako- panem zgłosiła się wczoraj jakaś

kobieta i zameldowała, że w po- toku Ciche Wody leżą zwłoki jakiegoś mężczyzny, który praw- dopodobnie ześlizgnął się z góry i wpadł do wody, gdzie zato- nął.

Dochodzenie ustaliło, że są to zwłoki zamożnego górala, sześć- dziesięcioletniego Józefa Gawła- ka.

Sekcja zwłok wykazała, że Gawlak został zamordowany, a następnie dla zatarcia śladów wrzucony do potoku.

Istnieje przypuszczenie, że mordu dokonali krewniacy Ga- właka na tle porachunków ma- jątkowych.

Papież przy kierownicy samochodu

Przejażdżki w ogrodach watykańskich

Ojciec św. otrzymał w tych dniach samochód w darze od wiernych mieszkańców Medjoła- nu.

Podczas godzin przechadzki w ogrodach watykańskich, można obecnie widzieć papieża, prowa- dzącego własnoręcznie samo- chód.

Donoszą o tem dzienniki rzym- skie.

MUZA W RESTAURACJI

Knajpa „Simplicissimus” natchnieniem artystów monachijskich

W pobliżu monachijskiej aka- demii sztuk pięknych znajduje się artystyczna knajpa „Simpli- cissimus”. Właścicielką jest pani Käthi Kobus, osoba dzisiaj już sędziwa, ongiś podobno piękna, do której układali poeci wiersze.

Pani Käthi odegrała niemają- rolę w życiu monachijskiej cy- ganerii.

W czterech niewielkich po- koiach, obwieszonych od sufi- tu po podłogę dziełami sztuki, zgromadzała się co wieczora brać artystyczna.

Raz piło się szampan, częściej piwo, a czasami trzeba było za- dowolić się „małą czarną ka- wą”.

W takich smętnych chwilach podchodziła Käthi do desperata brała go pod ramię i znając do- brze swą klientelę, ofiarowała nietylko kredyt, na serię „wie- przowych pieczeni i cielecych kotletów”, ale także nie wzdra- gała się przed kredytem gotów- kowym.

Były to czasy, gdy w mona-

chijskim świecie artystycznym nie dzielono jeszcze ludzi na „swoich” i „cudzoziemców”, — lecz na zdolnych i nie wartych artystów. Utarła się nawet wer- sja, iż komu Käthi kredytuje ten napewno ma talent i „zajdzie wy- soko”.

Zacnej tej kobiecie, której kosztem żyło więcej ludzi, niż na dworze udzielnego księcia, — wyprawiła cyganeria monachijs- ka jubileusz i na wieczną rzecz- pamiątkę wydała jej biografię, dowodzącą jak na dłoni, iż w młodszym pokoleniu artystów europejskich niema może żadne- go, któryby, bawiąc w Mona- chjum, nie był gościem Käthi Ko- bus.

Ile zaś dzieł powstało dzięki dobrej restauratorce, nie pora- chował autor biografii. Pewnem zaś jest, że latami żywiła młodą artystyczną, twierdząc, iż mu- si tak czynić, albowiem szkoda, żeby geniusze umierał z głodu i nie mieli czem ugasić pra- gnienia.

Aby utrzymać „linię”

Aby utrzymać swą linię amerykańska gwiazda filmowa, Estella Clark, co rano wykonuje niezwykle skomplikowane ćwiczenia gimnastyczne.

PROCES O ZAMORDOWANIE DUCHA

Tajemnicze spotkanie trojga widzadeł z młodym studentem

Sąd w Innsbrucku rozpatruje nie- zwykłe zajmującą sprawę, której bohaterem jest 19-letni, maturzy- sta gimnazjalny, Henryk Klingner.

Młodzieniec ów był sceptykiem i nie wierzył w żadne duchy i stra- chy.

Stara ciotka Klingera ubolewa- ła nad zanikiem wiary u mło- dzieńca i postanowiła go przeko- nać o istnieniu życia pozagrobo- wego.

W tym celu ubrała się w prze- ściernado, do ust włożyła kawał fosforu i w towarzystwie dwu sio- strzenic, równie dziwacznie ubra-

nych, zastąpiła drogę Henrykowi, gdy nocą wracał do domu.

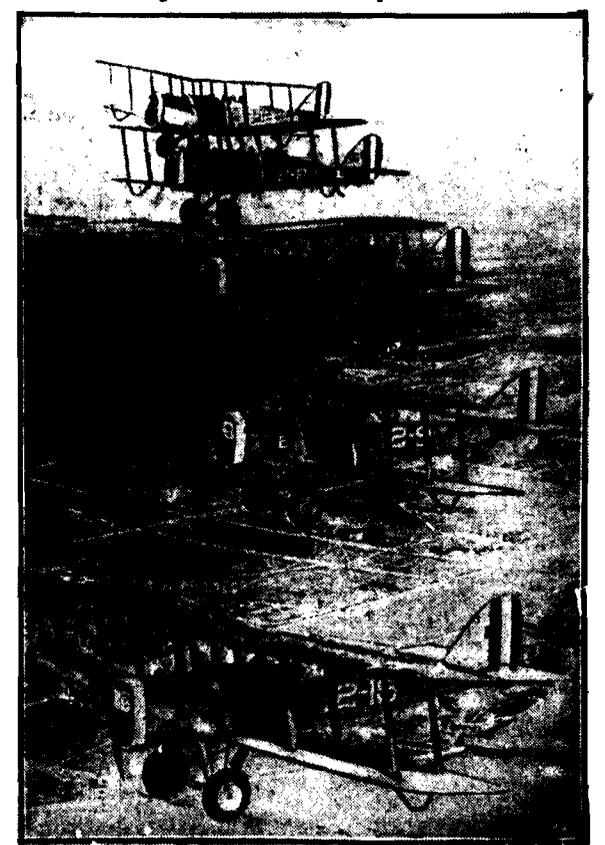
Sceptyk nie ułakł się strachom i tęga pałka zaatakował nadziem- skie zjawy.

Machnął raz i drugi z takim im- petem, iż największe straszycło zwałiło się na ziemię z rozirza- skaną głową.

Henryk zdął prześcieraćdo ducha i rozpoznał swą starą ciot- kę.

Nie pomógł ratunek, kobieta u- marła, a prokurator wytoczył Klingnerowi sprawę o zabójstwo.

Amerykańska armja lotnicza

Imponujący widok przedstawia lot w jednym szeregu eskadry, zło- żonej z 5 samolotów.

Szereg jest tak trzymany przez pilotów, aby zetknięcie się dwu aparatów nie groziło katastrofą po- zostającym.

Na zdjęciu widzimy ćwiczenia eskadry Stanów Zjednoczonych.

Zakład dla umysłowo chorych w Górze Kalwarji

Grupa umysłowo chorych chłopców. Pośrodku w stolku widzimy 18-letniego potworka.

